

**Slovenská spoločnosť všeobecného praktického lekárstva
Slovenskej lekárskej spoločnosti – SSVPL SLS**

**Ministerstvo zdravotníctva SR
Minister zdravotníctva SR
MUDr. Ivan Uhliarik
Limbová 2, 837 52 Bratislava**

V Bratislave, 14.4.2011

Vec: Stanovisko výboru SSVPL SLS k OU MZ o diabetologickej starostlivosti v SR.

Naša odborná spoločnosť si uvedomuje súčasnú krízu v diabetologickej starostlivosti na Slovensku. Nárast počtu diabetikov 2. typu úzko súvisí s viacerými faktormi ako starnutie populácie, pandémie obezity a aj používanie prísnejších diagnostických kritérií. Rastúca prevalencia najmä DM 2. typu vedie celosvetovo k označeniu výskytu diabetu za pandémiu. Podľa WHO sa očakáva, že v roku 2025 bude postihnutých viac ako 330 miliónov ľudí.

V roku 2008 bolo podľa údajov NCZI v SR 302 361 diabetikov, z toho 76 347 na diéte , 144 312 na PAD a 72 867 na inzulínoterapii. DM 2. typu s jeho komplikáciami predstavuje obrovský sociálno-ekonomický a zdravotnícky problém. Preto naša odborná spoločnosť už v roku 2009 pripravila Diaprojekt SSVPL SLS štandardne podľa odporúčaní Európskeho fóra primárnej starostlivosti v zhode s odporúčaniami WHO a WONCA, vychádzajúc aj zo skúseností podobných fungujúcich projektov v ČR, Rakúsku a Nemecku. Českí kolegovia preukázali v štúdií MOET II (2009, 2010) dobré výsledky starostlivosti o diabetikov 2. typu v ambulanciách všeobecných lekárov a ich spolupráca s diabetológmi je veľmi dobrá a korektná. O diaprojekte SSVPL SLS sme informovali MZ SR už v roku 2009 <http://www.vpl.sk/sk/diabetes-mellitus/>.

K predkladanému materiálu „Odborné usmernenie MZ SR o diabetologickej starostlivosti v SR“ zaujímame nesúhlasné stanovisko, s nasledujúcim odôvodnením:

Základom starostlivosti o diabetika je podľa medzinárodných konsenzov tímová spolupráca VLD so špecialistami (diabetológ, internista, oftalmológ, neurológ, nefrológ, angiochirurg, podológ) a medzi špecialistami navzájom. Starostlivosť o nekomplikovaného diabetika 2. typu zaisťuje VLD, internista alebo diabetológ so zaistenou nadväznosťou laboratórnych vyšetrení parametrov krvi (glukóza, glykovaný hemoglobín) a moču (mikroalbuminúria) v akreditovanom laboratóriu. VLD má mať zaistenú nadväznosť na diabetologickú ambulanciu. **Starostlivosť o všetkých diabetikov 1. typu a komplikovaných diabetikov 2. typu vykonáva diabetológ.**

Taktiež na základe EBM guidelinov sa ihneď po stanovení diagnózy a súčasne s nefarmakologickými opatreniami zaháji liečba metforminom a ďalšie PAD sa pridávajú do

kombinácie s ním podľa zdravotného stavu. VLD má možnosť indikovania a preskripcie metforminu, taktiež rieši a lieči ďalšie komorbidity pacienta (dyslipidémiu, arteriálnu hypertenziu, obezitu a iné). **VLD poskytuje pacientom komplexnú starostlivosť.**

Na základe predkladaného návrhu je VLD vynechaný z aktívneho prístupu v manažmente diabetika s čím, aj v záujme diabetického pacienta, nemôžeme súhlasiť.

Radi by sme poukázali aj na nasledovné zvýšené pracovné zaťaženie diabetológa. V súčasne predkladanom OU, Príloha č. 5, sa uvádza:

„Minimálna ročná frekvencia diabetologických vyšetrení vyšetrení u pacientov liečených inzulínovou pumpou - 12 krát ročne, intenzifikovaným inzulínovým režimom - 6 krát ročne, konvenčným inzulínovým režimom - 4 krát ročne, orálnymi antidiabetikami (OAD) - 3-4 krát ročne, diétou - 2 krát ročne, gestačný DM každé dva týždne, hraničná porucha glukózovej tolerancie - 1x ročne.“

Podľa dát NCZI z roku 2009 <http://data.nczisk.sk/publikacie/zs1011.pdf> (zachytený nárast pacientov oproti roku 2008 o 35 000) máme na Slovensku spolu cca 340 000 diabetikov.

Podľa prílohy 5 OU to predstavuje každoročne spolu 1 750 000 návštev u 148 diabetológov:

	Počet návštev
Len na diéte 80 000 - kontrola 2x ročne	150 000
OAD 170 000 - kontroly 3-4xročne	700 000
Inzulín neintenzifikovaný 63 000 - kontroly 4x ročne	250 000
Intenzifikovaný inzulín 25 000 kontroly 6x ročne	150 000
Prediabetikov 200 000 (podľa údajov SDS)	200 000
Nepoznaných diabetikov 150 000 (podľa údajov SDS)	300 000
Spolu	1 750 000

Ročný pracovný fond diabetológa a plánovaný čas na vybavenie jedného pacienta:

8 hod pracovná doba x 220 pracovných dní = 2 705 hod = 105 600 min.

148 diabetológov, ak by ordinovali všetci 8 hodín denne, má ročný pracovný fond pre svojich pacientov 15 628 800 minút pri 8 hodinovej ambulantnej dobe. Za týchto podmienok má na návštevu jedného pacienta diabetológ v priemere 9 minút. Ak ale ordinujú diabetológovia v priemere 6 hodín denne, **čas na návštevu jedného pacienta u diabetológa je menej ako 7 minút.** Ako chce diabetológ stihnúť za tento čas spektrum vyšetrení v špecializovanej ambulancii pre diabetológiu, poruchy látkovej premeny a výživy tak ako určuje Príl.č.8 OU? Dnes denne vybaví diabetológ na Slovensku 30-60 pacientov. Akú kvalitu poskytuje tento „**ťažko budovaný systém starostlivosti o diabetika**“?

Treba pripomenúť hodnotenie The Euro Consumer Diabetes Index 2008 report www.healthpowerhouse.com/index.php?option=com_content&view=article&id=55&Itemid=54 kde slovenská starostlivosť o diabetika skončila na 25 mieste v Európe z 29 krajín (za nami skončilo Rumunsko, Portugalsko, Cyprus a Bulharsko). Ak k súčasne identifikovaným a dispenzarizovaným 340 000 diabetikom pripočítame predpokladaných 200 000 prediabetikov, odhadovaných 150 000 nepoznaných diabetikov a uvažíme aj prognostický fakt, že počet diabetikov v priebehu 10 rokov narastie o až 50%, tak potom predkladané metodické usmernenie, neposkytuje reálnu možnosť zabezpečenia kvalitnej starostlivosti o diabetikov.

Diabetes mellitus má populačné rozšírenie a zvládnutie jeho explozívneho nárastu si vyžaduje organizáciu rozdelenia zdravotnej starostlivosti medzi špecialistov a všeobecných lekárov v súlade s rezolúciou WHA ([Rezolúcia o primárnej zdravotnej starostlivosti 62. Svetového zdravotníckeho zhromaždenia WHO z mája 2009](#)).

Akceptovanie úlohy všeobecných lekárov je potrebné preto, aby sa zvýšila kapacita systému a aby diabetológovia mali viac času na riešenie zložitých pacientov.

Žiadame o pozvanie do tímu, ktorý by pripravil odborné usmernenie starostlivosti o diabetického pacienta na Slovensku vychádzajúce z potrieb pacientov diabetikov. Ponúkame nielen svoje skúsenosti, ale aj medzinárodné skúsenosti svetovej vedeckej organizácie všeobecných lekárov WONCA a Európskeho fóra primárnej starostlivosti, ktoré spracovalo „Position Paper“ - Úloha všeobecného lekára v starostlivosti o diabetického pacienta a ktoré je základným usmernením v starostlivosti o pacienta diabetika pre Európsku komisiu http://www.vpl.sk/files/file/dm_files/EFPC_PP_diabetes_DEFINITIVE.pdf.

S pozdravom

Výbor SSVPL SLS